

"Al varón sabió más le
aprovechan sus
enemigos que al necio
sus amigos"

BALTASAR GRACIAN
(1601-1658)

BUENOS AIRES, AÑO X N° 291
MIÉRCOLES, 13 DE JUNIO DE 1984

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET.

Monseñor Tekeyan Excelso Alumno de San Mesrob Mashdots

La aparición del "Diccionario armenio-castellano" ocupa un lugar importante en la vida cultural armenia de la diáspora, por lo cual quisimos entrevistar a su autor, monseñor Dr. Pascual Tekeyan, quien tuvo la gentileza de cedernos su tiempo a pesar de sus múltiples ocupaciones y de estar a punto de regresar al Uruguay.

Conocer la biografía de Mons. Tekeyan es encontrarse con un hombre que, nacido en Jarpet en 1910 y salvado del genocidio perpetrado por los turcos en 1915, se dedicó plenamente al estudio y a su vocación. En 1925 ingresó en el seminario de la Congregación Armenia de Bzommar (Líbano) y cursó sus estudios secundarios y superiores en la Universidad de Saint Joseph de Beirut. Es licenciado en Filosofía y Derecho Civil Francés, diplomado en estudios superiores de Armenología y doctor en Teología. Fue jefe de redacción de la revista "Avedik" y del semanario "Masis" de Beirut.

En 1928, se estableció en Uruguay donde fundó y dirigió la misión Armenia Católica. Fue profesor de historia eclesiástica en el seminario Interdiocesano de Montevideo. Entre 1969 y 1982 fue visitador apostólico para los armenios de América Latina.

En 1939 publicó en Roma su tesis de doctorado en teología "Orientalia Christiana" y en 1955 el "Diccionario español-armenio", primero y único en su género.

Monseñor, ¿cuánto tiempo le llevó la elaboración del diccionario?

Los dos diccionarios, el español-armenio publicado en 1955, y el armenio-castellano, de reciente aparición, me han llevado veinte años en total.

¿Cómo concibió la idea de la publicación de los diccionarios?

Cuando llegué al Uruguay, la situación económica en general del país no era muy adelantada. Tampoco lo era la enseñanza del idioma armenio. Entonces, fue esa carencia la que me motivó a la elaboración del diccionario Español-Armenio, en primer lugar. Mientras tanto,

también me puse a trabajar sobre el Diccionario Armenio-Castellano.

Ya lo dice Renato Morales de Rivera en el prólogo de la presente edición del diccionario: "Un pueblo alcanza su identidad y la conserva solo a la sombra de su lengua". Considerando esto era importante la aparición de los diccionarios para el estudio y difusión de nuestra lengua.

El "Diccionario Español-Armenio" se hizo para cubrir una emergencia. Sus 24.000 palabras eran necesarias para las condiciones de esa época. Parece que esa aparición fue providencial porque, luego de su publicación, comenzó a mejorar la situación escolar y de enseñanza.

¿Cuántas palabras tiene el Diccionario Armenio-Castellano?

Decimos, generalizando, que comprende 36.000 palabras pero son, exactamente, 39.982 puesto que, como los lectores podrán apreciar, incluye sinónimos y expresiones equivalentes.

La lengua armenia es muy rica en vocablos y sinónimos. ¿Qué criterio empleó, monseñor, en la elección de las palabras que conformarían el diccionario?

Monseñor Dr. Tekeyan

Por supuesto se han incluido las palabras más usuales. Para ello han sido tenidos en cuenta factores idiomáticos y externos. Dentro de los primeros tiene

gran importancia el "Krapar" (lengua literaria armenia en uso hasta 1890) porque de ella derivan numerosas palabras. En el diccionario se han incluido muchos de esos vocablos y se dan las explicaciones necesarias para que el lector pueda descubrir el significado de otras palabras -no incluidas en esta obra- teniendo en cuenta las raíces del "Krapar" y el suplemento gramatical, donde podrán encontrar un capítulo dedicado a la "formación de palabras".

Por supuesto que hemos tenido especial cuidado de incluir, al menos, un representante de cada familia de palabras. De modo que, teniendo en cuenta lo que ya he mencionado, más esto, se puede acceder al sentido de cualquier vocablo armenio, a los no incluidos en el diccionario.

Para ello es necesario aprender a manejar el texto convenientemente, conocerlo para que sea verdaderamente útil. En esto, tendrán gran tarea los docentes, quienes deberán que iniciar a los alumnos en la utilización y manejo del Diccionario, de gran utilidad en la tarea escolar.

También hemos tenido en cuenta el aporte del armenio oriental, de los dialectos y de palabras extranjeras en la conformación lingüística armenia.

Podíamos haber presentado un diccionario con mayor número de palabras, pero pretendíamos que el trabajo fuera útil y práctico; de ahí la necesidad de limitar el número de vocablos incorporados.

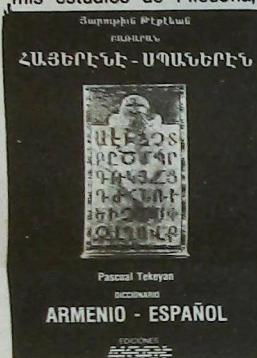
Monseñor, Ud. mencionó que trabajó durante diez años en este diccionario ¿cuántas horas diarias dedicaba a esta actividad?

He trabajado de doce a quince horas por día; eso cuando no se presentaba alguna dificultad. En el transcurso de mi trabajo, me ha sucedido haber dedicado, a veces, dos días a una sola palabra, para encontrar la acepción más adecuada, la traducción castellana más indicada para que esa palabra no pierda en nada su

matiz original armenio.

¿En todo ese tiempo nunca se sintió aburrido de lo que estaba haciendo?

No, de ningún modo, por dos motivos: en primer lugar, mientras preparaba el diccionario repasaba todos mis estudios de Filosofía,

de Letras y de arte. En segundo lugar, era una clase de humildad, porque a pesar de que uno tiene determinados conocimientos descubre que hay muchos temas que desconoce y conoce gente o la obra producida por ellos, de la que aprende muchas cosas nuevas.

¿Con respecto a las locuciones, qué criterio se ha empleado para su traducción?

Entendemos que, en ese caso, la traducción no puede ser literal porque la expresión pierde absolutamente su sentido. Por ejemplo; si tomamos cualquiera de las numerosas locuciones que hay simplemente con la palabra armenia աչք (ojo) como աչքը նակ (codicioso), աչքը կարմիր (enamorarse), u otras, veremos que es imposible dar la traducción literal.

En el transcurso de los diez años de elaboración de la obra, el diccionario fue redactado íntegramente tres veces, con todas sus correcciones, para hacerlo lo más perfecto posible, esperamos haberlo logrado.

En el prefacio del diccionario, la escritora Gloria Vega de Alba dice: "Nosotros no tenemos el privilegio de saber el idioma armenio; pero aun así, siguiendo dete-

nidamente la lectura del texto español podemos apreciar la capacidad intelectual de Monseñor Tekeyan sobre temas tan concretos y tan diversos como historia, matemáticas, botánica, física, geografía, música y todos aquellos que, en este importante diccionario, representan la obra de una persona de penetrante inteligencia, en una paciente labor de investigación y consagración a una tarea que responde a su vocación que es la de servir al pueblo armenio, conforme a su lema: HACER CONOCER ARMENIA A LOS ARMENIOS Y A LOS NO ARMENIOS". Sin duda, el Padre Tekeyan ha logrado este propósito en la publicación de esta obra.

Sr. Francisco José Akian.

Si bien ya en ocasiones anteriores hemos mencionado el valor y la calidad de la impresión realizada por Ediciones Akian, cabe destacar nuevamente el gesto del Sr. Francisco José Akian quien además de no escatimar esfuerzo alguno para la realización del diccionario con toda la perfección posible, donó todo su trabajo en esta primera edición de 3.000 ejemplares.

En un momento de la charla, el padre nos comenta: Dios ha dado al hombre inteligencia y voluntad". Para la realización de una tarea de este tenor, además es necesario una verdadera vocación de servir a los demás, amor a la cultura en general y a la patria; condiciones todas presentes en el padre Tekeyan, quien a sus cualidades intelectuales añade las de un ser humano excepcional.

ARMENIA: Tendencias actuales de su poesía

Por Germán Roberto Gil

Nuestro ajetreado siglo XX ha traído, en el brusco dinamismo impuesto al espíritu humano, cambios muy profundos. ¡Cómo negar la radical y muchas veces trágica experiencia de guerras mundiales, genocidios, era atómica, carrera nuclear y espacial! ¿Cómo impedir que todo ello afecte profundamente nuestra vida cotidiana, nuestro razonamiento, y hasta nuestra forma de sentir y vivir?

Desde ya, el arte, termómetro del espíritu humano, es el primero en recibir toda la carga intelectual y emotiva de este conflictivo hombre del siglo XX. Pensemos, por ejemplo, en un Guernica, un Hermann Hesse, un García Márquez, o un Astor Piazzolla. La lista sería realmente interminable.

Es innegable que la poesía armenia está viviendo, como toda manifestación del arte contemporáneo, una profunda transformación. En esta han actuado causas generales (las mencionadas anteriormente, experiencias comunes a todo el género humano) y secundarias (las específicas de la historia armenia). Sería trabajo de especialistas en la materia, y quizá con mayor perspectiva histórica, el desentrañar estas últimas. H. Trossian nos señala algunas: el "...restablecimiento, en julio de 1908, de la constitución otomana... La nación surgió a la vida política e intelectual." (1). Pero "la generación que acabamos de esbozar fue efímera: iba de 1908 a 1915. Algunos meses después de la entrada de Turquía en la guerra mundial, las persecuciones volvieron a comenzar" (2). A partir de ese momento, el genocidio, la diáspora, y todos los hechos conocidos que enlutan la historia del pueblo armenio...

Y bien: ¿Cómo se refleja este violento golpe de timón

de la historia en la literatura, y particularmente, en la lírica armenia?

Empecemos por el aspecto temático (3). Los tópicos de la literatura armenia no se han modificado demasiado durante este siglo: desde Nairi Zarian (1900-1969) encontramos el tema de la lengua armenia, en forma de oda, que desarrollará luego Hamo Sahian (1914). Este tema ha venido evolucionando multiseccionalmente en la poesía armenia; la lengua que habla de la lengua, es decir, un "metaleuaje". También el resto de los temas es común a la historia: la elegía al héroe, el culto de los antepasados, invocación a los mayores, la patria (muchas veces lejana), la esperanza del regreso, el monte Masís.

Entonces, es evidente que esa transformación profunda de la que hablamos no debemos buscarla en los temas o tópicos poéticos de la literatura armenia, pues estos no han variado con referencia a tiempos anteriores.

Pero también será evidente, para quien se tome el trabajo de leer y repensar atentamente lo leído, que la poesía armenia está hoy constituida por un armazón, un esqueleto, formado por verdaderos juegos de símbolos, que incluso se sostienen y desarrollan de autor en autor, año tras año.

El recurso de la "interrogación retórica", (4) ya usado en siglos anteriores (por ejemplo, en Nahabet Kuchag y Sayat Nova), se carga ahora de sentido expresivo. Ya no refleja una vaga melancolía, sino angustiosos cuestionamientos que llenan de sentido un pasado y un presente:

"¿Quién eres tú, de nariz aguilena
y de tupidos bigotes?
¿Qué sugieres con tu extraña mirada?
¿Porqué te has refugiado aquí
entre esas lejanas tumbas?
¿Porqué estás sentenciado al ostracismo?
¿No es que tienes pueblo, patria y hogar...?"

(Nairi Zarian, "Al general Antranik") (5)

A veces, hasta manejar la terrible posibilidad del olvido, del desgajamiento:

"¿Te acuerdas aún de mí
o tú me has olvidado?
¿Me recuerdan en nuestros cerros?"

(Sarmen, "Hogar paterno").

La interrogación retórica se enlaza así con los símbolos del aspecto mítico, al hacer referencia tácita a las deudas y cuestionamientos fundamentales de la problemática armenia.

Una serie de símbolos acerca de las formas ha poblado la poesía contemporánea. Todos ellos, como veremos, están estrechamente relacionados entre sí.

El símbolo de la Cruz y del hombre crucificado se ha desarrollado mucho a partir de dos poetas: Zaven Siurmelian y Parkev Nadjarian: "Bajo el sol de Armenia soy un árbol lozano y reverdecido; mis poderosos pies, como serpientes, se anudan alrededor de los cauces de piedra de nuestra tierra; con los brazos abiertos a los cuatro vientos me quedará así, como Jesús en la montaña."

(Zaven Siurmelian, "Yo soy un árbol").

El hombre, en actitud estática, contemplativa, se ofrece a la crucifixión clavado a la tierra. El sacrificio de un hombre evoca al Cordero de Dios, que se ofrece en holocausto por su pueblo, en el Gólgota. La imagen del armenio que se entrega ritualmente por su patria, por su tierra, por los que en ella han nacido, se ve reforzada por las "cruces de piedra" que lo rodean y por la referencia constante al árbol: también la Iglesia antigua, particularmente la oriental, tuvieron particular aprecio por el símbolo del "árbol", que representaba a la Cruz redentora. La idea poética, fuertemente sugestiva, deriva -por el empleo del sustantivo final "montaña"- hacia el monte de la transfiguración. (6)

La imagen del armenio crucificado para salvar a su pueblo (símbolo de intenso contenido mítico) es más poderosa aún en Barkev Nadjarian, el poeta de Armenia occidental:

"Para ver allí al Nazareno que nos dejó de herencia su Cruz de condenado y su ensangrentado cuerpo;..."

Aquí, como se verá a continuación, no es el hombre, sino el pueblo entero, el que es inmolado:

"...sin embargo, madre, el el Nazareno mismo no llevó tanto como nosotros, su Cruz sobre los hombros,

un día hasta el Gólgota..."

(Barkev Nadjarian, "Sobre tu tumba, madre")

En ambos ejemplos, la sublimidad y terrible historia de este siglo gravita sobre el espíritu armenio, hasta hacerlo experimentar la necesidad de un sacrificio expiatorio. (7)

La luna -uno de los símbolos contemporáneos más usados- aparece con distinto significado en cada caso: Daniel Varuyan la utiliza como símbolo de una realidad

Daniel Varuyan

falsa, irónica y galante ("A la luna"). Anahid Guiragosian, en un poema de exquisito sentido interior, la lleva al marco de la pura plenitud: "Si quiero puedo llegar a la luna, pasear en ella.

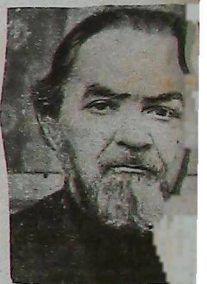
La luna está bajo mis pies..." (Anahid Guiragosian, "La luna bajo mis pies")

Imagen ésta que recuerda a la misteriosa mujer del libro del Apocalipsis, en el Nuevo Testamento, con la luna a sus pies y las estrellas coronando su cabeza.

Pero quien la tome como un verdadero "Leiv-motiv", haciendo de ella una interlocutora, un punto de referencia y un ideal inalcanzable, será Aramais Sahakian en su "A la luna". En este impresionante desgarrador interior

hecho poema, la luna es punto de referencia ante los ideales del pueblo armenio (Crecimiento-integración-contemplación; interacción de la poeta ("Permiteme hora, estremecido, ¡hacer algunas preguntas...") y al inalcanzable (perdida estrofa). Color y forma aúnan el contraste: la luna es muerte para el pueblo, blanca es vida, por contraste. Asimismo, la luna, cuarto, tiene el formato de un símbolo, a su vez, muerte, por trágica analogía con el simbolismo turco. En esta manera, en su múltiple función, la luna toma un carácter de vidente universal confirmado por la fe del pueblo, que espera pacientemente.

Cuando Kevork Emin caracteriza el ser armenio, dirá los límites del territorio: "...desde Piuragán hasta la luna..." Una vez más, la condición y situación quedadas, limitadas (aunque límites muy amplios) por el astro de la noche.

Kevork Emin

En definitiva, podemos confirmar la profunda formación temática de la poesía armenia, no en los temas mismos, sino en el tratamiento de los símbolos que los expresan. Puede haberse de una universalización de la simbología poética, evitando el dudoso, por no decir inexistente, concepto de occidentalización. Sin embargo, cont.

Periódico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL
TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Nicolás Vega 4779
1414 CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771 2520
Horario de atención: Lun a vier
de 10.00 A 19.00 Hs.

Director
NAHABET NAHABETIAN

Corresponsalía, recepción de
aviso y suscripciones en
BRASIL

Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Cep. 05579 - SAN PABLO
Tel. 8134731

URUGUAY
Sr. Alberto Kermanian
Yaguarón 1444
Montevideo Tel. 98-7230

CORDOBA
Sr. Luis Sourerian
Camacú 148
5000 CORDOBA
Tel. 51-4693

Lola
LEVIS
Wangler
FIORUCCI
F.U.S.

de M. NOURIKHAN
e hijos
nouri Jean's
20
SUCURSALES
CORDOBA

Lee
WADON
FIMANCHER
UFO

¡ATENCIÓN!
Recital anual del
conjunto de danzas
"KAIANE"
6 DE OCTUBRE

RIGAR'S
Camiseta exclusiva

Armenia: Tendencias actuales de su poesía

viene de pag. 2

lejos, compárese el tratamiento que da Aramais Sahakian a la luna, en el poema citado, y la obra de Federico García Lorca (a); compárese la estructuración interna del poema "Al general Antranik" con la de "A un olmo seco" de Antonio Machado (10): visión de la realidad, interrogaciones o dudas, reflexión retrospectiva e integración totalizadora final.

No es una excepción, sino un elemento más de ese proceso de universalización poética, el renacimiento del estilo sálmico que en este siglo podemos notar, por ejemplo en el "Canto a la paz" de Kurken Mahari, o sobre todo, el famoso "Sardarabad".

En conclusión, la universalización simbólica de la poesía armenia no se produce, como vimos, por la adopción de temas, tópicos o mitos extraños, sino a partir del reencuentro con los propios motivos poéticos que, impregnados de nuevos contenidos por la vivencia del hombre armenio de este siglo, renacen y se hacen universales; pues la vivencia particular de un hombre, cuanto más sacada está de su propia realidad e intimidad, más fácil y plenamente será captada y comprendida por sus semejantes.

NOTAS:

1. Torossian, H. "Historia de la literatura armenia. Ediciones "Organización Juvenil de la Iglesia Armenia". Bs. As. 1959 n.º 263

2. Torossian, H., op. cit., pág. 268.

3. Lo que Wallek y Warren llamarían "estrato mítico". Cf. Wallek y Warren, A. "Teoría Literaria", Madrid, Gredos, 1962.

4. Pregunta sin respuesta o cuya respuesta se conoce de antemano. Df. Kayser, W. "Interpretación y análisis de la obra literaria". Madrid, Gredos, 1968.

5. Todos los fragmentos utilizados fueron extralidos de Sarafian, J. "Armenia a través de sus poetas", Bs. As., 1983 (muy recomendable) y de Acevedo de Blixen J. "Antología de poetas armenios", Centro de Estudios Armenios del Uruguay, Montevideo, 1943.

6. Mc. 9, 2-10.

7. Jn. 12, 50.

8. Ap. 12, 1.

9. Cf. por ejemplo, García Lorca, F. "Romancero gitano", Losada.

10. Machado, A. "Antología poética", Salvat.

11. El estilo de los salmos ha sido captado por todas las civilizaciones, en todos los tiempos.

"La Causa Armenia"

Conferencia del Sr. Haig Shahinian

El sábado 2 de junio ppdo. en los salones del Colegio Isaac Bakchellian de Villa Soldati, tuvo lugar una conferencia sobre el tema "La Causa Armenia" dictada por el Sr. Haig Shahinian.

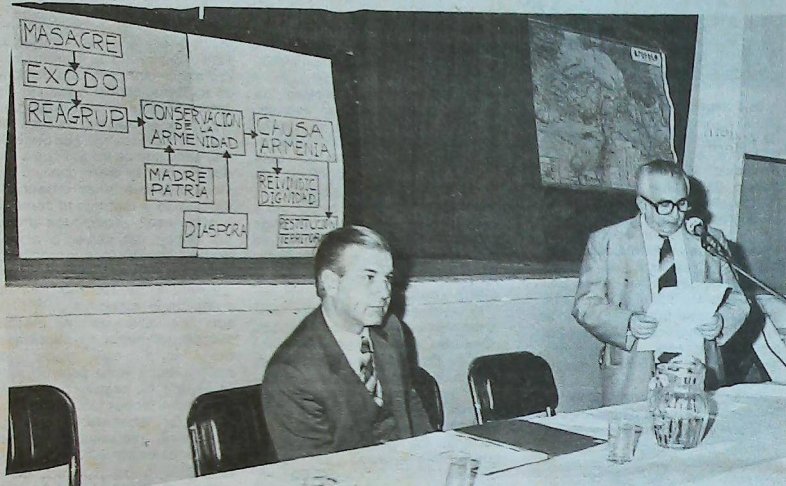
Las palabras de apertura estuvieron a cargo del director del citado Instituto Sr. Kissag Nahabetian, tras lo cual los presentes vieron el film "La Causa Armenia" para cuya preparación colaboró inestimablemente la

Organización Demócrata Liberal Armenia.

Tras la exhibición de la película hizo uso de la palabra el Sr. Haig Shahinian quien hizo referencia en primer lugar a los antecedentes históricos de la Causa Armenia, puntualizando los hechos positivos y negativos, para tocar luego el tema de los métodos a emplearse en el trabajo a realizarse, siempre teniendo en cuenta la realidad actual

y sin producir hechos sensacionalistas que no coadyuven a los logros de los grandes intereses nacionales armenios.

En la parte final, en nombre del Consejo Directivo del Colegio Bakchellian, habló su presidente el Sr. Miguel Kalaydjian agradeciendo al Sr. Shahinian por la interesante charla brindada.

El Sr. K. Nahabetian, director de la escuela Isaac Bakchellian presenta al disertante, el Sr. Shahinian.

NOVEDADES MUSICALES

Mis impresiones de la Madre Patria

Por Sarkis Kabadayan

El sábado 21 de abril ppdo. el día de mi llegada a Ereván, concurrimos a la sala Aram Kachaturian de la Filarmónica. Esta sala y la de la ópera Spendiarián, nos atrajeron, como si fueran un imán, del cual, no podíamos desprendernos. Cada noche, era para nosotros, una necesidad de encontrarnos, con el agradable mundo de la música. En esa reunión la Orquesta Filarmónica de Ereván, realizaba un nuevo concierto, con obras de los compositores armenios, J. Der Tatevossian, E. Aristakesian, E. Ierganián, C. Hovunts y G. Hajimian.

En cada ejecución de las obras, se premiaba a los ar-

tistas y compositores con un buen ramo de flores, que los mismos agradecidos complacientes.

Una vez más hemos podido apreciar la calidad artística de los intérpretes y el alto grado de inspiración de los autores armenios.

La Orquesta Filarmónica, fue dirigida, en esta oportunidad, por el maestro Rafael Mangajarian, titular de la Sinfónica de la Radio y TV de Armenia. Otro detalle de importancia, ha sido, la enorme concurrencia, pues la sala se hallaba totalmente colmada. No solo se velan, personas mayores, sino mucha juventud, que escuchaba, con suma atención

las obras y luego aplaudía.

Es mi intención, acrecentar, el número de recitales y conciertos de música armenia, a fin de incentivar a los jóvenes y adultos.

Domingo 22 de abril de 1984. A las 11, fuimos a San Etchmiadzin a participar de la Santa Misa de Pascuas. La misma fue oficiada por su Santidad Vazken I, Católico de todos los armenios

Este domingo, quedará grabado, en mi memoria, con los recuerdos inolvidables. La Santa misa, tenía un matiz muy importante, ya que, fué cantada, en calidad

de solista por Luciné Zaccarián, acompañada por el coro de la catedral. Nuestra conocida Luciné, que nos visitara en 1973 (pareciera

que el tiempo y la providencia la dotara de una especial calidez), se posiciona, de tal manera, al can-

cont. pag. 8

Porque el mundo cambia,
Porque las cosas cambian,
Porque vos cambias

llega...

TINO

Un nuevo estilo

Tu estilo

Te esperamos el día:
25 de junio, a las 11:40
Vuelo Varig R.G. 916
Aeropuerto Ezeiza

Su café molido
al gusto oriental

"Gran Visir"

Boedo 510 Tel. 97-4763

ESTUDIO JURIDICO

Dr. Bautista Kuyumdjian
Dr. Gabriel E. Williams
Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams

Tucumán 1438 - Piso 7º
Tel. 40-6809/7112/49-7049

ASADO FAMILIAR

en el "Día de la Bandera"

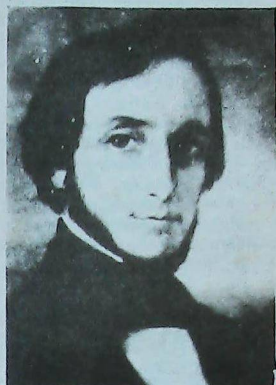
MIÉRCOLES 20 DE JUNIO AL MEDIODÍA

en "NOR MARASH": Armenia 1242

Centenario del fallecimiento de JUAN BAUTISTA ALBERDI

La Constitución es, en materia económica, lo que en todos los ramos del derecho público: la expresión de una revolución en libertad, la consagración de la revolución social de América. Nuestra revolución abrazó la libertad económica, porque ella es el manantial que la Ciencia reconoce a la riqueza de las naciones.

J. B. Alberdi

La Constitución Federal Argentina contiene un sistema completo de política económica, en cuanto garantiza, por disposiciones terminantes, la libre acción del trabajo, del capital, y de la tierra, como principales agentes de la producción, ratifica la ley natural de equilibrio que preside al fenómeno de la distribución de la riqueza, y encierra en límites discretos y justos los actos que tienen relación con el fenómeno de los consumos públicos. Toda la materia económica se halla comprendida en estas tres grandes divisiones de los hechos que la constituyen.

Españadas en varios lugares de la Constitución, sus disposiciones no aparecen allí como piezas de un sistema, sin embargo de que le forman tan completo como no lo presenta tal vez constitución alguna de las conocidas en ambos mundos.

Me propongo reunir esas disposiciones en un cuerpo metódico de ciencia, dándoles el sistema de que son susceptibles por las relaciones de filiación y de dependencia mutuas que las ligan, con el fin de generalizar el conocimiento y facilitar la ejecución de la Constitución en la parte que más interesa a los destinos actuales y futuros de la República Argentina. La riqueza importa a la prosperidad de la Nación y a la existencia del poder. Sin rentas no hay gobierno; sin gobierno, sin población, sin capitales, no hay Estado.

La economía, como la legislación, es universal, cuando estudia los hechos económicos en su generalidad filosófica, y nacional o práctica, cuando se ocupa de las modificaciones que esos hechos reciben de la edad, suelo y condiciones especiales de un país determinado. Aquella es la economía pura: ésta es la economía aplicada o positiva. El presente escrito, contralido al estudio de las reglas y principios señalados por la ley constitucional argentina al desarrollo de los hechos que interesan a la riqueza de aquel país, pertenece a la economía aplicada, y es más bien un libro de política económica, que

de economía política. En él prescindiendo del examen de toda teoría, de toda fórmula abstracta de las que ordinariamente son materia de los escritos económicos, porque este trabajo de economía aplicada y positiva supone al lector instruido en las doctrinas de la economía pura; y sobre todo porque están dados ya en la Constitución los principios en cuyo sentido se han de resolver todas las cuestiones económicas del dominio de la legislación y de la política argentina.

Al legislador, al hombre de Estado, al publicista, al escritor, sólo toca estudiar los principios económicos adoptados por la Constitución, para tomarlos por guía obligatoria en todos los trabajos de legislación orgánica y reglamentaria. Ellos no pueden seguir otros principios, ni otra doctrina económica que los adoptados ya en la Constitución, si han de poner en planta esa Constitución, y no otra que no existe.

Ensayar nuevos sistemas, lanzarse en el terreno de las novedades, es desviarse de la Constitución en el punto en que debe ser mejor observada, falsear el sentido hermoso de sus disposiciones, y echar el país en el desorden y en el atraso, entorpeciendo los intereses materiales, que son los llamados a sacarlo de la posición oscura y subalterna en que se encuentra.

Pero como la economía política es un caos, un litigio interminable y complicado en que no hay dos escuelas que se entiendan sobre el modo de comprender y definir la riqueza, la producción, el valor, el precio, la renta, el capital, la moneda, el crédito, es muy fácil que el legislador y el publicista, según la escuela en que reciben su instrucción, se desvíen de la Constitución y alteren sus principios y miras económicas, sin pensarlo ni desearlo, con sólo adoptar principios opuestos en las leyes y reglamentos orgánicos que se dieren para poner la Constitución en ejercicio.

Para evitar ese peligro, conviene tener presente a cuál de las escuelas en que se halla dividida la ciencia económica pertenece la doctrina de la Constitución argentina; y cuáles son las escuelas que profesan doctrinas rivales y opuestas a la que ha seguido esa Constitución en su plan económico y rentístico.

Veamos antes cuál es, para nuestro objeto, el punto principal que las divide.

Hay tres elementos que concurren a la formación de las riquezas:

1º Las fuerzas o agentes productores, que son el trabajo, la tierra y el capital.

2º El modo de aplicación de esas fuerzas, que tienen tres facetas, la agricultura, el comercio y la industria fabril.

3º Y, por fin, los productos de la aplicación de esas fuerzas.

Sobre cada uno de esos elementos ha surgido la siguiente cuestión, que ha dividido los sistemas económicos: ¿En el interés de la sociedad, ¿vale más la libertad que la regla, o es más fecunda la regla que la libertad? Para el desarrollo de la producción, ¿es mejor que cada uno disponga de su tierra, capital o trabajo a su entera libertad, o vale más que la ley contenga algunas de esas fuerzas y aumente otras? ¿Es preferible que cada uno de las aplique a la industria que le diere gana, o conviene más que la ley ensanche la agricultura y restrinja el comercio, o viceversa? ¿Todos los productos deben ser libres, o algunos deben ser excluidos y prohibidos, con miras protectoras?

He ahí la cuestión más grave que contenga la economía política en sus relaciones con el derecho público. Un horror de sistema en ese punto es asunto de prosperidad o ruina para un país. La España ha pagado con la pérdida de su población y de su industria el error de su política económica, que resolvió aquellas cuestiones en sentido opuesto a la libertad.

Veamos, ahora, cómo ha sido resuelta esta cuestión por las cuatro principales escuelas en que se divide la economía política.

La escuela mercantil, representada por Colbert, ministro de Luis XIV, que sólo vela la riqueza en el dinero y no admita otros medios de adquirirla que las manufacturas y el comercio, seguía naturalmente el sistema protector y restrictivo. Colbert formuló y codificó el sistema económico introducido en Europa por Carlos V y Felipe II. Esa escuela, perteneciente a la infancia de la economía, contemporánea del mayor despotismo político en los países de su origen galo-español, representa la intervención limitada y despótica de la ley en el ejercicio de la industria.

A esta escuela se aproxima la economía socialista de nuestros días, que ha enseñado y pedido la intervención del Estado en la organización de la industria, sobre bases de un nuevo orden social más favorable a la condición del mayor número. Por motivos y con fines diversos, ellas se dan la mano en su tendencia a limitar la libertad del individuo en la producción, posesión y distribución de la riqueza.

Estas dos escuelas son opuestas a la doctrina económica en que descansa la Constitución argentina.

Enfrente de estas dos escuelas y al lado de la libertad, se halla la escuela llamada physiocrática, representada por Quesnay, y la grande escuela industrial de Adam Smith.

La filosofía europea del siglo XVIII, tan ligada con los orígenes de nuestra revolución de América, dió a la luz la escuela physiocrática o de los economistas, que flaqueó por no conocer más fuente de riqueza que la tierra, pero que tuvo el mérito de profesar la libertad por principio de su política económica, reaccionando contra los monopolios de toda especie. A ella pertenece la fórmula que aconseja a los gobiernos: **dejar hacer, dejar pasar**, por toda intervención en la industria.

En medio del ruido de la independencia de América, y en vísperas de la revolución francesa de 1789, Adam Smith proclamó la omnipotencia y la dignidad del trabajo; del **trabajo libre, del trabajo** en todas sus aplicaciones: **agricultura, comercio, fábricas** como el principio esencial de toda riqueza. "Inspirado por la nueva era social, que se abría para ambos mundos (sin sospecharlo él tal vez, dice Rossi), dando al trabajo su carta de ciudadanía y sus títulos de nobleza, establecía el principio fundamental de la ciencia". Esta escuela, tan íntima, como se ve, con la revolución de América; por su bandera y por la época de su nacimiento, que a los sesenta años ha tenido por neófito a Roberto Peel en los últimos días de su gloriosa vida, conserva hasta hoy el señorío de la ciencia y el respeto de los más grandes economistas. Su apóstol más lúcido, su expositor más brillante es el famoso Juan Bautista Say, cuyos escritos conservan esa frescura impercedera que acompaña a los productos del genio.

A esta escuela de libertad pertenece la doctrina económica de la Constitución Argentina, y fuera de ella no se deben buscar comentarios ni medios auxiliares para la sanción del derecho orgánico de esa Constitución.

La Constitución es, en materia económica, lo que en todos los ramos del derecho público: la expresión de una revolución de libertad, la consagración de la revolución social de América.

Y, en efecto, la Constitución consagró el principio de la libertad económica, por ser tal la política de la revolución de 1810 contra la dominación española, que hizo de esa libertad el motivo principal de guerra con el sistema colonial o prohibitivo del doctor Moreno, principal agente de la revolución de 1810, escribió el programa de nuestra regeneración económica en un célebre Memorial, que presentó al virrey español, a nombre de los hacendados de Buenos Aires, pidiendo la libertad de comercio con la Inglaterra, que el desavío del virrey aceptó con un resultado que presto nos dió rentas para despidirle al otro continente.

Nuestra revolución abrazó la libertad económica, porque ella es el manantial que la ciencia reconoce a la riqueza de las naciones; porque la libertad venía esencialmente a las necesidades de la desastrosa República Argentina, que debía atraer con ella la población, los capitales, las industrias de que carece hasta hoy con riesgo de la independencia y libertad, y en estas siempre a perderse para España, en el mismo escollo en que España perdió su señorío, en miseria y pobreza.

Luego la economía de la Constitución escrita es expresión fiel de la economía real y normal que debe traer la prosperidad argentina que no depende de sistemas de partido político interior, pues **República, unitaria o federal, forma no hace al caso**, no tiene tendré más camino para escapar del desierto, de la pobreza y el atraso, que la libertad concedida del modo más amplio al trabajo industrial en todas sus formas (**tierra, capital y trabajo**), y en todas sus aplicaciones (**agricultura, comercio y fábricas**).

Por eso es precisamente que la Constitución argentina ha hecho de su sistema económico la facción que la distingue y coloca sobre todas las constituciones republicanas de la América del Sud. Comprendiendo que son económicas las necesidades más vitales del país y de Sud-América, pues son las de su población, viabilidad terrestre y fluvial, implantación de capitales y de industrias ella se ha esmerado en reunir todos los medios de satisfacer esas necesidades, en cuanto depende de la acción del Estado.

Continúa

Municipalidad de la Ciudad de Buenos Aires

El Director del Centro Cultural General San Martín, tiene el agrado de invitar a Ud. a la conferencia a cargo del Dr. Pascual C. Ohanian, sobre el tema **"Algunos documentos vinculados con el genocidio armenio"**, que se realizará el próximo martes 19 del corriente a las 21:00, en la sala E.

Buenos Aires, Junio de 1984

Sarmiento 155

YA ESTA EN VENTA

el "DICCIONARIO ARMENIO - CASTELLANO"

del Padre Pascual Tekeyan
Adquéralo en la sede de la ASOCIACION CULTURAL TEKEYAN
Niceto Vega 4779 - Capital
Precio del ejemplar: \$a 2.500

Ud. también puede adquirir el DICCIONARIO CASTELLANO-ARMENIO
Precio del ejemplar: \$A 1.500

ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆԸ ՈՐԵՒԷ ԿՈՂՄԻ ՊԷՏՔ ԶԷ ՊԱՏԿԱՆԻ

Նուրբ պարագայ մը կ'ուզեմք շօշափել այստեղ: Այն է՝ մեր հոգեւորականութեան դիրքաւորումը ազգային-հայրաժողովրդական հարցերու առնչութեամբ: Պարզ է, որ արտասահմանի տարածքի վրայ, այս տեսակետէն, գաղափարական, կուսակցական տարրեր հոսանքներ եւ շերտաւորումներ կան, եւ ատկէկա բնական երեւոյթ է: Արդ, հարց կարելի է տալ՝ ի՞նչ պիտի ըլլայ հայ հոգեւորականի դիրքը այդ կապակցութեամբ: Մեր կարծիքով, հայ հոգեւորականը պէտք է կուսակցական-կողմնակցական որեւէ դիրք որդեգրէ: Մեր առաքելութիւնը կուսակցական չի կրնար ըլլալ: Հոգեւորականը որեւէ կողմի պէտք է պատկանի: Հոգեւորականի առաքելութեան բուն էութենէն կը բխի այդ անընթաց շարժումները: Եթէ հոգեւորականը կողմ ըլլայ, այդ կը նշանակէ միւս կողմին հակառակ ըլլալ, եւ ատկէկա իր առաքելութիւնը կը վտանգէ: Որով, հոգեւորականը իր մասնակցութիւնը, իր գործակցութիւնը, իր խօսքը պէտք է բերէ բոլոր այն ձեռնարկներուն, որոնց շուրջ վեճ չկայ, որոնց շուրջ կողմեր չկան: Օրինակով խօսելու համար ըսենք. մենք ազգային տօնակատարութիւններ ունինք՝ ռաբոտան ընթացքին, որոնք կը բնորոշեն հայ հանրային կեանքի դիմագծութիւնը: Օրինակ՝ Վարդանանց պատերազմի տօնակատարութիւնը: Մեր ծաղրվարդի ծոցին մէջ ոչ մէկ վեճ կամ տարակարծութիւն կայ այդ մասին: Հետեւաբար, հայ հոգեւորականը առաջին գծի վրայ պիտի ըլլայ անշուշտ, Վարդանանց պատերազմի տօնակատարութեանց առիթով: Նոյնը կարելի է ըսել Մայիսի 24-ի Նահատակաց սգատօնի կամ Սարտարապատի մակառայարտի ոգեկոչումի մասին: Ահաւասիկ այսպիսի եւ այլ նման ձեռնարկներու առիթով է, որ հայ հոգեւորականը իր գործուն ու եռանդուն մասնակցութիւնը պէտք է բերէ:

ՎԱԶԳԷՆ Ա.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ

Վարդգէս Պետրոսեան Մոնթեվիտէոյի մէջ:

Պատմութեան Արդարութեան Համար Ա.

«...Երբ մենք պիտի վարժուինք ունեցածը գնահատելու, հարցնում էիր դու, եւ նոյն հարցը ես էի քեզ տալիս, երբ պիտի մեր հայրենակիցներէջ ունեք դարբեն ապրել հին քարտէզներով, դրօշներով եւ այդ դրօշներէջ վերջինը երբեք դարձնեն սուրճ, ուղղա՛ւոր դէպի Հայրենիք: Պետական դրօշն կարող է ծածանալ միայն երական երկրի վերայ, եւ կայ այդ երկիրը: 1918-ի Մայիսին, Սարտարա-

պատի շնորհիւ, որ մեր ժողովրդի հալածական ուժերի յաղթանակն էր, գոյացաւ Հայաստանի Հանրապետութիւնը եւ 600 տարուայ ծանր ընդմիջումից յետոյ մենք պետութիւն վերստացանք: Բայց այս պետութիւնը կը տրորուէր թուրքական կրօնէքներ տակ, կը բնաջնդուէր հայ ժողովուրդի եւ հայ հողի վերապրած վերջին հատուածը, եթէ չը-յաջորդէր 1920 թուականի Նոյեմբերը, երբ ռուս ժողովուր-

դի օգնութեամբ մենք ի գործ եղանք կասեցնելու թուրքական հրէշի արիւնոտ երթը, դնելով նոր, սոցիալիստական պետականութեան հիմքը:

Հատուած մը Հայաստանի Գրողներու Միութեան Նախագահ Վարդգէս Պետրոսեանի հետ, արտասանուած Վահրամ Մակեանին նուիրուած հանդիսութեան ընթացքին:

Մայիս 4, 1984

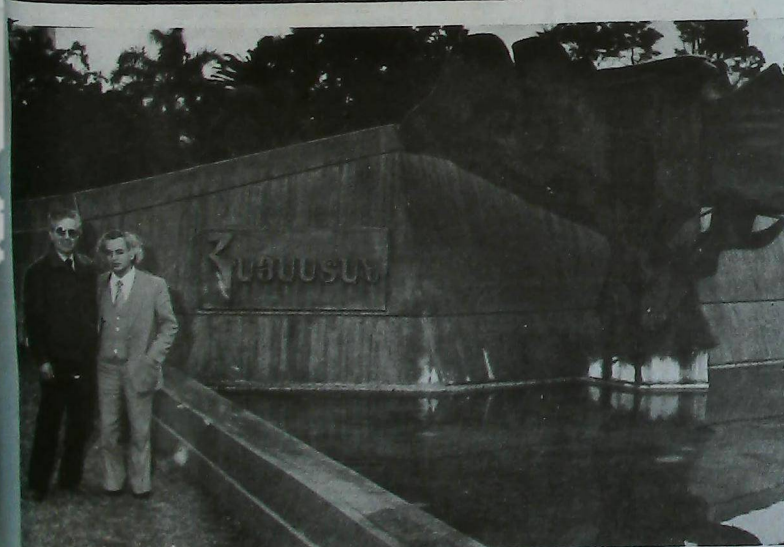
«...Խոր գոհունակութեամբ ներկայ կը գտնուիմ ես այս հանդիսութեան, նաեւ որովհետեւ այստեղ լսեցի ձեզի հետ մէկտեղ Հայաստանէն եկած, իկրարաբար ձեր հրաւերով եկած, Գրողներու Միութեան Նախագահ Պր. Վարդգէս Պետրոսեանի սխալման խօսքը: Նուիրուած Վահրամ

Մակեանի յիշատակին: Խօսք, այդքան գեղեցկապէս եւ բովանդակալից եւ հազեցած նշմարիտ հայրենասիրութեամբ, հայրենասիրական գգացումներով: Կը շնորհատրեմ թէքեան Մշակութային Միութիւնը որ այս սխալման խօսքը մտածումը ունեցէր է երբեք խորհելու մեր փայլուն մը-

տատրականներէն Վարդգէս Պետրոսեանը:...

Հատուած մը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.-ի ճառէն, արտասանուած Վահրամ Մակեանին նուիրուած հանդիսութեան ընթացքին:

Մայիս 4, 1984

Վարդգէս Պետրոսեան եւ Թէքեան Սշակութային Միութեան ատենապետ Պր. Վարդան Շահինեան, Մոնթեվիտէոյի Արմենիա հրապարակի յուշարձանին առջեւ:

**ԹԷԶԷԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ
ՄԻՈՒԹԻՒՆ**

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՐ

**ՎԱՀՐԱՄ ՄԱՎԵԱՆԻ
ՆՈՒԻՐՈՒՄԸ ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ**

Լահրամ

Մավեան

Զրիաբար պիտի բաշխուի սփիւղքի եւ Հայրենիքի բոլոր գրադարաններուն եւ մտադրականներուն:

Ճանկացողները դիմեն
Ռետեւայ հասցէին

**EDICION V. MAVIAN
CNEL. NICETO VEGA 4779
1414 - CAPITAL FEDERAL
BUENOS AIRES
REPUBLICA ARGENTINA**

ԳՐԻԳՐԻ ԼԵԶՈՒՆ ՉՄՈՌԱՆԱՍ

Գրեց՝ Վահան Գալֆայան

Երեք հերիտաարդներ կը մտնեն խանութս, ձեռքերնին տոպրակներ, յայտնի է որ բուրբաքներ են ու գնումսի ելած են:

«Դուք հայ չե՞ք, կը հարցնէ միմե իմծի:

Ջարմամբով կը նայիմ, թէ ինչպէ՞ս գիտցաւ հայ ըլլալս, երբ խանութիս նակտին չկայ մականունս:

«Ինչպէ՞ս հասկցար որ հայ եմ, կ'ըսեմ:

«Վեհափառի մկարը խանութիդ ցուցափեղկին ես տեղաւորի:

«Ռոբորտէն ես, կը հարցընեմ ուրախացած:

«Պարտւից:

«Պարտւից:

«Այո, աշխատում եմ նաւու մը մէջ:

«Ի՞նչ պաշտօն ունիս:

«Ռախո-օրերատոր:

«Անու՞նդ:

«Վահան:

«Ի՞նչ կ'ըսես, իմ անունս ալ Վահան է, կ'ըսեմ խնայով:

Մեր նայուածքները կը շաւին իրարու ու ամուր կը սեղմեն մեր ձեռքերը:

«Իմ անունը, պապիկիս անունն է եղբ, որ բրբական ջարդից, Պիթիսից փախել է Վրաստան:

«Իմ անունս ալ հորեղբորս անունն է եղած, բուրբերը սպաննեցին զինք այն բուրբանին, երբ իմ պապիկը չընտելուի համար կըցաւ փախելու Վրաստան:

Երկու հայեր էինք, կը համըղալէին իրարու առջին անգամ, անձնօք հայեր, բայց կարծէի իմ քարեկամներ ըլլալինք, երկուք տարիներու մեր կաթորը անցնելով:

Մեր խոսակցութիւնները շարունակեցան սրճարանի մը մէջ ու խոսեցանք երկուք Պարտւի, Թիֆլիսի, Պուլնոս Պարտւի հայրութեան մասին ու վերցուցինք բաժակները ու խնցիմք Հայրենիքի եւ Հայ Ազգի կենալը:

«Նաւուն մէջ ուրիշ հայ կա՞:

«Այո վեց հոգի ենք:

«Վե՞ց, կը հարցնեմ գարմանով:

«Այո, գարիւնը, թիշը, հայեր են ու բոլորս էլ ձմուռ ենք Վրաստանում:

«Բոլորդ ալ հայերեմ կը խօսի՞ք:

«Ո՞րն թէ հայերեմ կը խօսինք, բոլորս էլ հայեր ենք:

«Վահան՝ կ'ըսեմ, Ուրբաթ օր կ'եստը վերջ կ'ուզեմ պըտըցնել ձեզ մեր գաղութի հաստատութիւնները, եկեղեցի, դպրոց, ակումբ, իսկ գիշերը՝ հայկական ճաշ:

«Ինչո՞ւ չէ, շատ գոհ պիտի ըլլամք, բայց ճաշը էլի կարեւոր չէ:

«Մա հեռաձայնի թիւս է, վաղը առաւօտ կը պայմանաւորուինք թէ ո՞ր ժամուն կ'ընենք զայ գոյ առնելու:

«Միտո՞ւ, սիրով, անպայման վահան ջան:

«Վահանն է խօսում, ո՞րնք ես Վահան ջան:

«Լաւ, լաւ, կը պատասխանեմ:

«Վահան ջան վաղը առաւօտ ժամը 9-ին մեկնում եմք, բայց գարիւնը ուզում է որ այս գիշեր դու մեր հիւրը լինես նաւուն մէջ:

«Բայց ի՞նչ պատահեց՝ կը հարցնեմ:

«Այսպէս որոշուեց ու կեսօրէ վերջ գարիւնի հետ կ'գամ ու կ'գնանք նաւ:

Երբ կը բարձրանայի նաւու աստիճաններէն, ունեցայ այն զգացում որ կը գտնուէի վերացական ետի վրայ, նաւանաւոր ի՞նչ գուգաղիպութիւն, Մայիս ամսու մէջ, երբ տասնեակ տարիներ անց մեր մտաւորականներն ու բազմաթիւ գեղեցիկները աղբիւրներէն իմ անհատական մտայնութիւնը իմ անհատական մտայնութիւնը իմ անհատական մտայնութիւնը:

Այսօր հայ գարիւնի մը ես հայ ռախօ օրերատորի մը հետ առանց դուռ գտնելու կը բարձրանայի նաւը, ուր հայն ու վրացին նոյն դաշինքով քարեկամացած կը նստակցեն աշխարհի բոլոր ցամաքներէն:

«Վահան, բայց առ հայկական գոնակը, կ'ըսէ գարիւնը:

«Վահանը կը լսեմք բաժակները ու գարիւնը վերցնելով բաժակը:

«Ուզում եմ խոստովանել որ ես վառ հայերեմ եմ խօսում, բարձրացնեմք մեր բաժակները եւ խնցիմք աշխարհի խաղաղութեան եւ հայ ազգի կենալը:

Ապա կենացները իրարու

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ 100 ՑԱՆ

Սերմանողն է: «Յաղթահալական կը կանգնի Մայրամուտին շողերուն մէջ ոսկեթոյր: Ոտքին առջեւ անդաւատաններն հայրենի կը տարածեն մերկութիւններն անպարտոյ:

Լի է ամբողջ ցորեններով աստղահատ խորունկ գոգոնցն: Հերկերն հերունս՝

«Ժարաի՝ կը սպասեն իր լայնի բուրն, եւ բուրն այդ Արտուրուն վրայ՝ գերթ արշալոյս կը

բացուի:

Մըշա՛կ, ցանէ՛. - յանուն տանդ սեղանին թելիդ շարժումն անպարագիծ թող ըլլայ:

Վաղը՝ նետած ցորեններդ այդ կը թափին Օրհնութեան պէս թոնկիկներուդ գլխին:

Վրայ:

Մըշա՛կ, ցանէ՛. - յանուն ցօթի թշուառի թող գոգոնցդ կէս չելլէ ասիդ բնաւ:

Աղքատ մ'ապօր ճրագին մէջ տանալիդ վաղուան հունձքիդ համար վերջին ճեղք:

Մըշա՛կ, ցանէ՛. - յանուն Տիրոջ նշխարի թող մատերդ յորդին սերմեր լուսալէլ:

Վաղը ամեն մէկ հասկի մէջ կաթնալիդ Պիտ հասունացայ մաս մ'Յիսուսի մարմնիդ:

Ցանէ՛, ցանէ՛. - ճոյն իսկ հետո տանալիդ Աստղերու պէս, ալիքներու պէս ցանէ՛: Ծիտերն ի՞նչ փոշոյ թէ հատիկներդ:

Տեղը Աստուած պիտի մարգրիտ սերմերդ:

Լեցո՛ւր ակունց, յորդէ՛ հերկերը բերին, հորին ծոցէն ոսկի լոյսեր թող հոսին:

Օրը անա կ'իրիկանայ, - կ'երկարի Շուքը թելիդ հորիզոններն աստղալիդ:

ՀՐԱԽԻՐԱԳԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոն կան Վարչական Ժողովը այսու կը հրահրէ Միութեան բոլոր աղաները ներկայ գտնուելու 71րդ Ընդհանուր Ժողովին, որ պ'զտմարտի ԾԱՄԱԲ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 20, 1984, առաւօտեան ժ. 10ին, Հ.Ֆ.Ն. Միութեան Կեդրոնին մէջ, 2850 Ալքասիտա Պողոտայ, Մոնթրէալ, Քուբէ:

Ներկայ 71րդ Ընդհանուր Ժողովին համար տրուած միակ թիւ քարտագիրն է: Կը խնդրենք հետեւաբար Միութեան քարտը խոստում անգամներէն, որ անձնապէս ժողովին ներկայ ըլլան վերջին թուականին եւ կամ ամենէն ուր մինչեւ Սեպտեմբեր 20, 1984 իրենց փոխանորդադերը յանձնեն Հ.Ֆ.Ն. Միութեան Ընդհանուր Տնօրէնին կամ գանձը յղկեն հետեւեալ հասցեին:

Armenian General Benevolent Union
Central Board of Directors
585 Saddle River Road
Saddle Brook, N.J. 07662, U.S.A.

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ներկայացում եւ վաւերացում 1983 տարեշրջանի ընթացիկ տեղեկագիր:
2. Ներկայացում եւ վաւերացում 1983 տարեշրջանի ընթացիկ հաշուետւոյութեան:
3. Մասնակի ընտրութիւն Կեդրոնական Վարչական Ժողով:
4. Մասնակի ընտրութիւն Հաշուեքննիչ Ցանձնախումբի:
5. Առաջարկներ եւ թելադրութիւններ:
6. Գնահատականի բանաձեւեր:

Ի ԴԻՄԱՑ ԿԵՐԻ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎԻ

Բ.Բ. ԿՐԵԿԵՐԻ
Ատենադպիր
Մայիս 10, 1984
Սեղ Պրոք, Ն.Ճ.

CERRAJERIA Y PLOMERIA

“ROMERO”

Reparación y venta de toda clase de cerraduras y plomería en general

Laurea 722

DR. ARTURO BALASSANIAN

Escribano

Florida 716 - 2º P. of. “K” Tel: 392-2768/3065

Lunes a Viernes de 10.00 a 18.30 HS.

CIRUGIA GENERAL

DR. NICOLAS HERMES

Jefe Emérito del Hosp. Fernández

Pueyrredón 854 3º B

Solicitar hora: 783 - 0711

ՄԱՐԱՇԻ ԱՂԻՏԸ

Գրեց՝ Սեւադուհի

Մարաշի 1920ի ընդհանուր աղետին 64րդ տարեդարձն է:

Այդ տարուան Յունուար ամիսը, ողբերգական արհեստ էլ մը բացառ Մարաշի եւ ամբողջ Կիլիկիոյ Հայութեան պատմութեան մէջ:

Տեղւոյ Մարաշի Հայրց. Միութիւնը ամէն տարի ոգեւորէ իր նահատակներուն յիշատակը, հոգեհանգիստ եւ մատաղօրհնութիւն կը կատարէ:

Զարգեով մեր նահատակներուն յիշատակը, կը հաղորդուինք անոնց հոգիին ու զաւգաբարն եւ ապրելով հայրենախրական եւ ազնիւ ու ընդունակ անձանք, որ մեր նահատակներունը եղաւ, որոնք այդ կեանքի ու զաւգաբարի պատգամութեան սիրտն իրենցն ու մեզնա:

Մարաշ ֆրանսացիներուն դատաւարութեան առաջին գործը եղաւ, երբ հոն հայ կարիքներուն հերոսական հատուածով թուրքերը չուարձնէին, ու հատուածին կը խնդրէին, ֆրանսացիները յանկարծ նահանջէին, տաւաջ հայերուն յոր տալու եւ պատճառ դարձան 12 հազար հայերու ջարդուն:

Հայոց պատմութիւնը միակն է, բովանդակ երկրագունդի վրայ, որ կ'արձանագրէ ժողովուրդի մը աւելի քան եւթ հազար տարուան կեանքը, դէպք բարին, գեղեցիկն ու ճշմարիտը ձգտող, եւ ազատութեան համար մղուող յաւերժական գոյամարտերուն որքան եղբրական, նոյնքան ղրեցազնական ղիմադրութեան յամառութիւնը:

Իրապէս կրցած ենք ղիմագրաւել մեր հաւաքական գոյամարտը:

յութեան սպառնացող ահաւոր փորձութեանց, որովհետեւ միտ պահէր ենք մեր անհատական թէ ցեղային հոգւոյն մէջ հաւատքի անշէջ կայծը՝ թէ մարդ Հայրիւր միայն «հացիւ ալ» բանին Աստուծոյ:

Պատմութեան այդ փաստերէն մին է եղած հերոսական Մարաշի լուսաւոր օրինակը, որուն գրաւած տեղը մեր նորագոյն պատմութեան յուզիչ դրոշմազնեւումն էլ պիտի մընայ անշէջիւ պայծառութեան:

Մարաշիին յեղափոխական եւ ազատագրական կամ բնութագրական, բոլոր փորձերու կարգին, կ'ըլլար նախական ղրեցազնական մարտնչուններուն եւ արիւնայից սիրազոծութեանց կիլիկեան Հայաստանի մէջ, որոնց ոլորտին մէջ ղորօրինակ արթնացած այնթապցի եւ կըրքաւ ինքնապաշտպանութեան ղիմել, եւ կերտել այնթապի հերոսամարտը:

Իր տարեդարին ըլլալու պարզ հանգամանքին մէջ կիլիկեան եղաւ ամենէն հարազատ մեր բոլոր գոյամարտերուն, ուր անհատաւոր կուտի ղաշտին վրան մեր ղարաւոր եւ խոցոտուած ժողովուրդը փորձեց պաշտպանել իր ազատութեան ղգտուն ու նուիրական պատիւը՝ բռնակալ թուրքի ղմահաձ տիրակալութեան դէմ:

Ան՝ թէ ինչո՞ւ համար Մարաշի աղէտին անմեծ յիշատակը կը կը մնայ ղրօշուած ամէն մէջ մարաշիին սրտին մէջ, եւ ազատութեան համար անոր տարած պայքարը ճշմարիտ հպարտութեան աղբիւր իւրագրաւել մեր հաւաքական գոյամարտը:

ԳԻՐԲԵՐՈՒ ՀԵՏ

Սարգիս Կիլիկեանի «Ապրելու Արուեստը»

Գրեց՝ Վարուժան Աճէմեան

Չորս գլուխներու բաժնուած է Ս. Կիլիկեանի կողմէ գրուած «Ապրելու Արուեստը»: Ա. «Կա՞յ երկնակոյններ»: Բ. «Մարդու մասին»: Գ. «Միտք եւ կեանք»: Դ. «Ապրելու Արուեստը»:

Մտածող, քննարկող, դատող միտք է Սարգիս Կիլիկեանը, որուն մէջէն ղիւրաւ կը նշմարուի նուիրում եւ ասպարէզի մարդու իր կոչումը:

Բաց աստի, իր յստակ եւ ղիկուած լեզուն, տեղ տեղ կը հասնի գեղեցիկ յորինումներու եւ յայտնած ղաղափարները կեանքի արուեստէն կ'անցնեն գրական արուեստի կայուն:

Դժուար է գրաքննական ու գրադատական ոգիով մօտեայ երկասիրութեան մը, որուն ղաղային ու կառոյցը կը կազմեն իմացութեան ու իմաստութեան: Կարելի է միայն վաւերացնել ղայն իրեն նպատակին ծառայած եւ յաշող աշխատանք:

Արարեւ, Սարգիս Կիլիկեան, փորձէ մինչեւ մեծը, կը հրափրէ յարգելու կեանքի կանոններ, որոնք դարձու կործանութեան վրայ հիմնուած են եւ հոգեկան, մտային եւ ղգացական ապրումներու ղիւրեցացման կ'առաջնորդեն: Հոն կայ ուսուցիչ, դաստիարակ, օրէնսգէտ, կենցաղակար, մարդասէր եւ հաւատքի մարդը: Անոնց համադրութեան արգասիքն է «կեանքի արուեստը», որը աւարկայական մօտեցումով, ընթերցողը կ'առաջնորդէ կեանքը ղիմելու: Իր այդ, իր արուեստ, որովհետեւ առանց անոր անմիջիկ, ղոր, անմաստ, ղայց մանաւանդ անմարդկային պիտի ըլլար, եթէ կը հաւատանք թէ մարդը մեր երկրային կեանքի գերագոյն ստեղծագործութիւնն է, իր խորհելու, տրամաբանելու, սիրելու եւ այլ արժանիքներով, ներառեալ, «ինչո՞ւ չէ», նաեւ իր ղացասական կողմերով: Անոնք ալ, ղացասականները՝ ունին իրենց կշիւը, տեսնելու համար տարբերութիւնը՝ ղախն ու վատին, ղառաղիմութեան եւ յետադիմութեան, սիրոյ եւ ստեղծութեան, եւնի:

Աւելի յստակ, կրօնաբարոյական հիմք ունին իր ղիտողութիւնները, ղիկադրութիւնները, վերլուծումները եւ մարդու հոգիի քննական ուսումնասիրութիւնները, որոնք սակայն միաժողովուած են մեր աշխարհի կեանքին հետ, ինչ որ անկասկած ուղիղ հաւաքաճն է համոզիչ դարձնելու համար ղայտնը:

Գրութիւններուն միտք բաւ:

նին, իմաստութեան ուղիով, կը կայանայ դաստիարակելու՝ մարդը, որ ղաճակ կ'անդիտանայ իր բնածին կարողութիւններուն, որոնք կան իր մէջ, ղայց կը մահն անթիղուած իր ենթագիտակցութեանը մէջ, մասնաւորաբար ղեւ կազմաւորմանը մէջ գտնուող ղեւատի մարդուն: Այստեղ է արդէն Սարգիս Կիլիկեանի

«Ապրելու Արուեստը» երկասիրութեան մեծագոյն արժանիքը: Այստեղ է որ կը ղայտնելի նպատակին ծառայող ուսուցիչը եւ դաստիարակը:

Կարժէ ղայն կարգաւ ղազմաթիւ անգամներ, ղարանայ եւ ղափանցել անոնց իմաստին:

Յանձնարարելի է ղոլոր այն ծնողներուն, որոնք ղնկերութեան նոր սերունդներ կուտան եւ կը մտահոգուին անոնց քարոյական դաստիարակութեամբ: Որովհետեւ, ղարոցէն առաջ, ղատ առաջ, ստուն է որ անոնց պիտի ղամբէ կեանքի մէջ ըլլալու եւ ապրելու արուեստը:

ՄԱՐՏԻՆ ԿԵՐԵՍՏԵԱՆ

Ապրելու արուեստը

Año del 10º aniversario del Instituto "Marie Manogian"
CENA SHOW MANTY
CON LA ACTUACION ESPECIAL del conjunto "LEVON SHANT"
VIERNES 15 DE JUNIO 21,30 HS.

RESERVE SU ENTRADA
PROMOCIONES 1984/85

El Instituto Marie Manogian expresa sus condolencias a la alumna Karina Tekirian, como así también a sus familiares, con motivo del fallecimiento de su padre Sr. NAZARET TEKIRIAN.

INSTITUTO EDUCATIVO MARIE MANOGIAN

Cursillo de:

-Introducción a la Computación.
•Comienza el lunes 11 de junio a las 18:00., hasta las 20:30.

6 clases durante los días 12, 14, 18, 19 y 21 de junio.

•Profesor: Ing. Sasso.
•Anotarse en la Secretaría del Instituto Secundario.

GALICIA Y

RIO DE LA PLATA

Compañia de Seguros

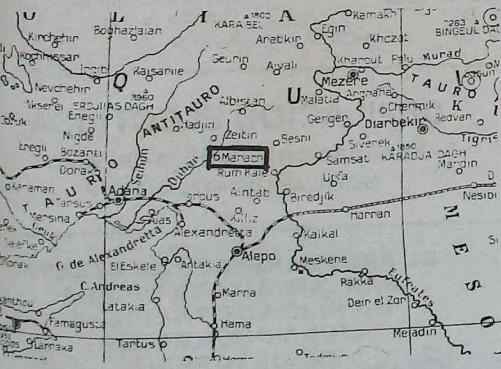
RIVADAVIA 717 T.E. 30.1971/0902/2172/376

Garantiza asesoramiento integral sin costo para toda la colectividad armenia, a través de:

SEGUROS LAMAS

T.E. 294.7285.5306.566.7073

Informes en U.G.A.B.

ZACARIAS DOLABDJIAN

DOCTOR EN MEDICINA

Clinica médica - Quiropraxia - Reumatología

Jueves de 17.30 a 20.00 hs.

Tel: 253-7316

Corriti 4804 - esq. Acevedo

Estudio Jurídico

Dr. Roberto M. Malkasian y Asoc. ABOGADOS

Corrientes 1296 7º "74"

De 12 a 18 hs.

Tel. 35-1632 / 35-5904

RIGAR'S
Comestica exclusiva

NOVEDADES
MUSICALES...

viene de pág. 3

tar, que parece una diosa, que quisiera alcanzar a Dios, con sus manos, elevando sus plegarias al reino de los cielos.

Otro solista digno de mencionar, ha sido sin dudas, el bajo Alahverdian, de la ópera Spondiarán, que hizo vibrar de emoción a todos los fieles concurrentes a escuchar la Santa Misa.

La Catedral fue pequeña para albergar a los miles de feligreses y turistas de todas las latitudes, que con suma devoción, escucharon el "badarak". La gente en gran parte, no pudo entrar, y tuvo que conformarse, con escuchar afuera la misa. Una vez terminada la ceremonia, Su Santidad Vazken I concedió audiencias especiales a un grupo de periodistas, franceses y de otros países, como así también, a fieles y turistas especiales. Tuve, el alto honor de besar su diestra.

(Continuará)

RIGAR'S

Camisería exclusiva

Se necesita

SEÑORA
para atender anciano

LOPE DE VEGA 1614

CAPITAL

Llamar al T.E.: 567-6428

YA SALIO

"Cocina Armenia e Internacional"

Sepa cómo hacer los platos más tradicionales de la Cocina Armenia e Internacional

Ud. puede adquirirlo personalmente en: CNEL. NICETO VEGA 4779. CAPITAL. o por carta, enviando este cupón:

SRES. ASOCIACION CULTURAL TEKEYAN

Cnel. Niceto Vega 4779 (1414) Capital

Solicito a Uds. el envío de 1 (uno), 2 (dos), 3 (tres) ejemplares de "Cocina Armenia e Internacional"

(táchese lo que no corresponda)

NOMBRE: LOCALIDAD: CODIGO:
DOMICILIO:
Adjunto cheque N° del Banco:

Enviar cheques a la orden de SARDARABAD

Valor de la obra: \$ 400
más gastos de envío por \$ 20 por cada ejemplar

ARMENIA AL DIA

Bellezas de Chermug

29 DE MAYO:

El balneario de Chermug, situado en una de las montañas armenias de dos mil metros de altura, vive ahora su segunda vida.

A las múltiples bases de descanso y de tratamiento

se añadió ahora el sanatorio "Ararat" para 250 personas.

El escritor armenio William Saroyan llamo a este balneario "rincón paradisíaco". En realidad, no son muchos los lugares en la tierra donde se

mezclan exóticamente, en un conjunto, montañas, bosques, prados alpinos, ríos, saltos de agua, desfiladeros pintorescos, fuentes minerales y un clima agradable.

Los químicos ayudan a los arquitectos

29 DE MAYO:

Una cola especial creada en el Instituto Científico-Investigador de colas poliméricas de la ciudad de Guirovagán, fue utilizada con éxito en la restauración de los monasterios medievales de Tatev y Haghbad.

La cola permitió restable-

cer a su estado prístino construcciones en pedazos, sin dejar huellas en los puntos de unión y sin introducir cambios en los ornamentos e inscripciones en piedras.

Los restauradores destacan que esta cola seca muy rápidamente y es muy

resistente, lo que tiene gran importancia para los trabajos de restauración de construcciones antiguas.

El instituto de Guirovagán es el centro principal de producción de colas poliméricas.

Una exposición extraordinaria

29 DE MAYO:

Se inauguró en Guirovagán, una exposición de Raffi Adalanian. En ella fueron presentadas decenas de obras -pinturas y collages- paisajes, retratos y composiciones.

Adalanian es músico de profesión. Trabajó como violinista en la orquesta sinfónica de la Filarmónica Arme-

nia. Comenzó a pintar bajo la influencia del pintor Rubén Adalanian, su hermano mayor.

Ahora, Raffi Adalanian, ilustra también los libros de su segundo hermano, el escritor Norair Adalanian.

Sociales:

Fallecimiento:

ROSA KEOSHKERIAN
DE ALEMIAN

Su deceso se produjo el pasado 7 de junio. Lamentan su desaparición sus hijos Lucía, Juan, María, Elsa, Carlos y Alicia. Sus hijos políticos, sus hermanos, hermanos políticos, nietos y sobrinos.

DONACIONES:

Con motivo del nacimiento de su nieto, Diego Carlos Tcholakian, la Sra. Paris Antreassian dona:

\$ a 300 a U.G.A.B.
\$ a 200 a SARDARABAD

Cocina
Tarta
José Hernández

INGREDIENTES

200 grs. de manteca
100 grs. de azúcar
3 yemas
1 huevo
1 cdita. de esencia de vainilla
400 grs. de harina levadura
500 grs. de dulce de leche
(de repostería)
200 grs. de maníes o nueces
picadas
3 claras.
200 grs. de azúcar im-

PREPARACION

Batir la manteca con azúcar hasta que quede cremosa. Agregar, y seguir batiendo, las 3 yemas, el huevo y la cucharadita de esencia de vainilla.
Luego de esta preparación incorporar los 400 grs. de harina, tamizados.

Con esta masa formar la tarta previamente enmantecada y enharinada. Colocar el dulce de leche sobre la masa, agregar los maníes o las nueces picados, y por último las 3 claras batidas con nieve con los 200 grs. de azúcar impalpable.

Llevar a horno moderado durante 40 minutos.

Nacimiento:
DELFINA VICTORIA
KALFAIAN

Nació el 4 de junio por la mañana, para alegría de sus padres Carlos y Marina Kalfaián sus hermanitas Alexia Marina y Estefanía Luz; y sus abuelos, Dra. Siruhi Belloriz Piranian y Nelly y Raffi Kalfaián.

DEPILACION ELECTRICA

Eliminación definitiva del vello

RESERVAR TURNO AL: 612-2319

EL PROFESIONAL LOS RECETA
BARTAMIAN LOS DISEÑA
SU HIJO LOS PREFIERE
LINEA PIE/RECTOR
DE ORTOPIEDIA
BARTAMIANCalzado
CorrectivoCalzado
Deportivo

CALZADO CORRECTIVO
A PRUEBA
DE CHICOS
CALIDAD Y
DISEÑO

PLANTILLAS
CORRECTORAS

Ortopedia Bartamian
también las pone
a sus pies

ARTICULOS DE ORTOPIEDIA EN GENERAL

Descuentos desde el 30% a Obras Sociales.
Consulte con su Obra Social sobre otros beneficios.

ORTOPIEDIA **Bartamian**

Av. Belgrano 1699 Tel. 45-5213 Bs. As.
Av. 7 N° 1134 Tel. 3-4935 La Plata